

Πλῆθος κίωνων, στηλῶν, ἀγγείων καὶ κοσμημάτων ποικίλων ἐξ ὀρειχάλκου, ἀλαβάστρου, πορφυρίτου, ἰάσπεως, σαρδόνουχος, μαλαχίτου, καὶ μαρμάρου παντός εἶδους καὶ τόπου καὶ χρώματος.

Ἄλλα παντοῦ ἢ υπερβάλλουσα πολυτέλεια ἀποβαίνει κακία, ὃ δὲ καλλωπισμὸς συγκρῦπτει τὴν καλλονήν.

Ἐπειδὴ θέλεις νὰ κρίνω, ἂν ἡ γυνὴ αὐτῆ ὑπάρχη πραγματικῶς ὠραία, ἀφαίρετον ἀπ' αὐτῆς τὰς λεπτοῦφεις στηθοδεσμίδας, τὰς πολυπτύχους καὶ στολιδωτὰς ἐσθῆτας, τοὺς ἀνθίνους πέπλους, τὰ ἐκ πολυτίμων λίθων φέλλια καὶ στρεπτά καὶ ἐνώτια! ἄφες μοι τοῦλάχιστον νὰ τὴν ἰδῶ.

Ἄλλ' ὅμως διὰ μέσου καὶ τῶν παντοίων ὠραϊσμάτων κατῳρώσασα νὰ διακρίνω Κούρτιον κρημιζόμενον. Τρώντι καὶ ὃ ἦνος καὶ ὃ ἴππος ἔπесον! ἀποστρέφω τὸ πρόσωπόν μου διὰ νὰ μὴ βλέπω.

Πόσον ὃ κέλῃς οὔτος ἀνίσταται κατὰ τοῦ βάρους, τὸ ὅποιον τὸν παρασύρει! πόσον ἀποτροπιάζεται τὸ χᾶσμα, ὅπου βιαίως καταπέρεται! ὁ Κούρτιος δὲ τὸ ἀνάπαλιν ἐγκαταλιμπάνεται αὐτοθελῶς, ῥέπει ὀρμητικῶς καὶ θυθίζεται εἰς τὸ βάραθρον! ἀξιοθαύμαστος ἀντίθεσις τῆς φοβουμένης φύσεως καὶ τῆς θριαμβευούσης προαιρέσεως.

Ἄλλ' ἔως ἀρμόζει μᾶλλον νὰ ἐξετάσωμεν τὴν προτομὴν ταύτην τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου.

Ἐκ τῶν χαρακτήρων καὶ μόνων τούτων δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν τὴν ψυχὴν καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ μεγάλου αὐτοκράτορος! Ναι, ὁ Μάρκος Αὐρηλιος εἶχε διεκτικῶς τοιοῦτον μελαγχολικὸν ἦθος, ἡγάπα συμπαθητικῶς καὶ πατρικῶς τοὺς ὑπηκόους, ἐγνώριζε δὲ ἄριστα τοὺς ἀνθρώπους.

Τῷ ὄντι τὸ φιλοτέχνημα τοῦτο μοι φαίνεται ἐντελὲς κατὰ πάντα ἐξεργασμένον ἢ σμίλη τοῦ ἀγάλματοποιοῦ ἐφιλοτιμήθη νὰ ἐξεικονίσῃ τὸν Μάρκον Αὐρηλιον, ὅποιος ἦτο.

Πόσον ἡ ψυχὴ ἐνασμενίζεται βλέπουσα τοὺς χαρακτήρας τῶν δικαίων καὶ ἀγαθῶν Βασιλέων! μεθύσκειται ἀπὸ τὴν ἡδονὴν τῆς εἰκόνας των, καὶ φαντάζεται ὅτι παρίσταται πρὸς καιρὸν ἐνώπιον τῶν Θεῶν.

Ἄλλα πρέπει νὰ σοὶ ἀναφέρω καὶ περὶ τοῦ διαβοήτου μονομάχου.

Διὰ μὲν τοῦ Φαρνεσίου Ἡρακλέους (1) ἡ τέχνη εἰδείξε τὴν ἐνδεχομένην τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ῥωμαλιότητά· διὰ δὲ τοῦ Βοργκεζίου μονομάχου ὅλην τὴν ἀλκὴν του.

Βλέπω ἤδη ὅτι ἐδόθη ἡ πυγμὴ ἀπὸ τὴν χεῖρα τοῦ μονομάχου, βλέπω δὲ καὶ τὸν θάνατον αὐτὸν τοῦ ἀντιπάλου ἀπὸ μόνον τὸ βλέμμα.

Ὅποιαν σοφίαν δεικνύει ἡ ἁρμονία τῶν ὀλίγων αὐτῶν γραμμῶν, εἰς τὰς ὁποίας ὅλος οὗτος ὁ μονομάχος περιέχεται ταυσιμένος!

τὰς ἀρχαιότητας φιλόκαλον ζῆλον καὶ ἔρωτα τοῦ ἀγαθοῦ ἐφόρου τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης· τί δὲ ἐπραξεν ὑπὲρ αὐτῶν ἔως διηγηθῶ ἄλλοτε.

(1) Εὐρισκομένου εἰς τὸ παλάτιον Φαρνέζι.

Ἄλλα καὶ τὸ σύμπλεγμα αὐτὸ τοῦ Ἀπόλλωνος τιμᾷ τὴν εὐφραν τοῦ Bernin.

Ὁ Ἀπόλλων προφάνει τὴν Δάφνην, αὐτὴ δὲ μεταβάλλεται παρευθὸς εἰς τὸ δμώνυμον φυτόν· ἐκ τῆς τρίχης τῆς διακεχυμένης κόμης τῆς ἔγειναν φύλλα, ἐκ δάκτυλοι τῶν ἀπαλῶν ποδῶν τῆς ῥίζαι, οἱ τρυφεροὶ βραχίονές τῆς κλάδοι, τὸ δὲ ὠραῖόν τῆς στήθος περιεκαλύφθη ἀπὸ φλοῖον. Ὁ ἄνεμος φαίνεται πνέει εἰς τὴν κόμην τοῦ Ἀπόλλωνος. . .

Ἐνθυμούμαι τὴν παθητικωτάτην ἐκείνην δέησιν, τὴν ὅποιαν ὁ Ὀβιδιος ἀποδίδει εἰς τὸν ἐρωτόληπτον Ἀπόλλωνα. ἈΔάφνη! μὴ τρέχῃς τοῦλάχιστον ἐπὶ τῶν χαλῆκων! φεῦγε ὅπωςοῦν βραδύτερον, σκληρὰ! τί δὲν θέλω Σε δῶκει καὶ ἐγὼ τοσοῦτον ταχέως!

Aspera, qua properas, locasunt. Moderatius Cure fugamque inhihe! Moderatius insequareis!

Νομιζῶ ὅτι ἀκούω ἐνταῦθα τὴν παράκλησιν ταύτην τοῦ ἀτυχοῦς ἔραστοῦ.

Ἄλλα δὲν θέλω πλέον οὔτε νὰ θαυμάζω, οὔτι παρατηρῶ, οὔτε κἂν νὰ βλέπω· ἐξηντηλήθη ἡ ἐνοσθησία μου· ἀναχωρῶ.

ΤΩ: ΑΥΤΩΙ.

Ἐκ Ῥώμης.

Εἰσῆλθον χθὲς εἰς τὰ ὑπόγεια κοιμητήρια ἢ μολοὶ εἰς τὴν Νεκρόπολιν (1) τῆς μονῆς τοῦ ἀγίου

(*) Metam L. I. γ. 510.

(1) Catacumbae Λατ. ἢ κρύπται, σπήλαια καὶ ὑπόγεια ἐν εἰδει συρίγγων (μακρουαριῶν), κείνται ἐπὶ τῆς Ἀππίας ὁδοῦ, τρεῖς λεύγας ὡς ἔγγιστα μακρῶς τῆς Ῥώμης· ἔχουσι πλάτος συνήθως 4—6 πόδια ὕψος δὲ 8—10, ἔκτασιν δὲ μεγάλην· ἐκ διαστημάτων ὅμως εὐρίσκονται καὶ μικρά τινα δωμάτια ἢ φωλεοί, ἢ χηραμοὶ ζῶων.

Αὐτοὶ ἐκρύπτοντο πρὸς καιρὸν οἱ πρῶτοι χριστιανοί, ἢ συνήρχοντο διὰ νὰ προσεύχωνται· αὐτοὶ ἔθαπτον καὶ τὰ πτώμματα τῶν μαρτυρησάντων.

Οἱ νεκροὶ ἐσωρεύοντο τρεῖς τέσσαρες ἀλλεπαλλήλως κατὰ στίχους εἰς τὰ πλάγια τρυπωμένης τῆς τῶν πλευρῶν τῆς ὁδοῦ εἰς σχῆμα σπηλοῦ, ὅπου ἐκλείετο, εἴτε ἐπεπωματίζετο συχνάκις διὰ πλῆθος ὀπτῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ μαρμάρου σπανίως δὲ αὐτῶν φαίνεται καὶ τὸ ὄνομα τοῦ νεκροῦ.

Εἰκάζεται ὅμως ὅτι εἰς τὸν αὐτὸν τοῦτον τῶν εἰσῆλκτοντο καὶ ἐθνικοὶ, διότι εὐρίσκονται συχνάκις ἐπιγραφαὶ τοιούτων.

Ἐξάγονται αὐτοῖθεν ἀδιακόπως λείψανα νεκρῶν ὅποια, ἀφ' οἷσιν ὁ Πάπας ἀναγνωρίσας διὰ τινῶν μέλων, οἷον τοῦ σταυροῦ, τοῦ φοίνικος, τοῦ μονογύρου μου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ κτλ. ὅτι ἀνήκουσιν εἰς ἀρκετὰ τινὰ, ἐκπέμπονται εἰς τὰς χώρας τῶν λατινικῶν χριστιανῶν χάριν ἀγιασμοῦ καὶ εὐλαβείας.

Ἐπάρχουσι τοιοῦτοι κρύπται πλατύτεροι καὶ ἄλλοι